



ΣΕΡΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Πασχαλινή διήγημα

Η ΠΑΝΤΟΥΦΛΑ

Το «Μπουκέτο» παρουσιάζει σήμερα εἰς το «Ελληνικὸν κονόν», τὸν Τζόνρα-Γίάστες, ἐναν ἀπὸ τῶν καλλιτέχνους Σέρβους διηγηματογράφους.

Ἐγγνῆθη εἰς τὸ Νοβ.-Σάδ τῆς ἑπαρχίας Σρεμίου, ἵης ἐπαρχίας ὅπου εἰναι ἔνα εἶδος Ἀγίου Όρους τῆς Σερβίας, ἀπὸ τὰ πολλὰ τῆς μοναστηρίου καὶ τῆς εκκλησίας. Στὴν ἡδρῇ ἐστούδες ζωγράφος καὶ ως ζωγράφος ἐγκαταστάθηκε στὸ Βελγαράδι. «Εἰσι δώματα τὸν παρεστῶνταν ποίησιν καὶ ἡ λογογραφία καὶ ἐγκατέλειψη την ποιήσανταν. Τὰ ποιήσατα τὸν ἔχουν εἰπαντὶ πτήσιον, δῆπος λέγονταν καὶ οἱ Γάλλοι.

Μόλις ὥρισαν νά φιλολογικὴ ἀξία τὸν στὸ Βελγαράδι, ὁ Μίλανος Ὁβρένοβιτς, πατέρας τοῦ δολοφονιῶντος Ἀλεξανδρού τοῦ Α'. τὸν διώρισεν ἀμέσως διευθυντήν τῆς «Εφημερίδος τῆς Κυρβενήσεως» τὸν Βελγαράδιον, γιανά μποροῦν νά ἐργαζέταισαν τὰ Σερβικὴ λογοτεχνία, χωρὶς νά σκοτώνῃ τὸ μυαλό του, γιανά τὸν ἐπιούσιον.

Ο Γάλλος δώματος ἐφερθῆται ἀχάριστος στὸν βασιλέα τὸν δούλοιν καὶ ἔξυροις.

Καὶ πάλιν δώματος ἡγεμονία Πολιτεία, τὸ Κράτος δηλαδὴ τὸ δικαίον καὶ ἀγαθὸν αὐτὸν λαοῦ, δὲν τὸν κατεδίδωξε. Τὸν ἡγεμόνην αεβασθεν τὸν λόγιον, καὶ τὸν ἐννυχώσαν δὲλτα τὰ παρατίθατα, παραβέλτων τὰς ἀτελείας τὸν ἀνθρώπου.

Παροῦ δῶμας σούτα τὸ ιελός τον ὑπέβει οἰκτόνο.

Τὸ διηγήματα τεν αὐτὸν ἔνας ώμος πρός τὴν ζωὴν τῶν ἀγρῶν, ἔνα κατηγορητήματον κατὰ τῆς ψεύτικης ζωῆς τῶν πλέων.

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Καλλιεργῶντας τὰ λαχανικά του, ὁ Μπάρμπα — Βάσσας, πλούτισε. 'Απ' τὸν πατέρα του βρήκε λίγη περιουσία, ἔνα σπιτάκι καὶ κάμποσους ἀγρούς. Τὴ σημερινὴ του εὐτυχία τὴ χρωστούσα στὸν ιδρώτα του. Τὰ πλούτη του, σᾶν πέθανε, είχε παιδιά νά τὰ κληρονομήσουν.

Τοῖα παιδιά καὶ δύο θυγατρές.

Ἡ γυναίκα του διτανή ἔνας σύντροφος πολύτιμος. Νοικοχώρα καὶ βοηθός. «Οχι γυναίκα γιανά νά πέρην μόνον τ' ἄνδρός της τ' δόνων» αὐτὴ τοῦ κρατούσαν τὸν λογαριασμὸν καὶ τὸν ἔδινες γνῶμες, γιανά δῆλα τὰ ζητήματα. Μ' δῆλα τὰ πενήντα χρόνια της, διατηρούσιταν ἀκόμα ποιὸν ώρασα. Σεβαστὴ στὴν ὄψι καὶ σοβαρή στὰ λόγια.

Απὸ τὰ δύο της κορίτσια η πιὸ μεγάλη διτανή η ἴδια η μάνα της. «Η μάνα της, Σέγια - Λιούμπα, βασιζεῖ δῆλες τὶς ἐπλιδές της σ' αὐτήν. Είχαν χρήματα ἀρκετά γιανά τὴ καλοπαντρέψουν. Άλλα η Σέγια - Λιούμπα δὲν ἤθελε χωράτα νά της δώσῃ, σᾶν τὸν Μπάρμπα - Βάσσα, μὲ περιοσισμένα τὰ μυαλά, ἀλλὰ γιατρὸς η δικηγόρος, γιανά ζήσουν σὲ μὰ πολιτεία καὶ νά καταφέρῃ καὶ τὸν ἄνδρα της, νά πάνε δῆλοι οἰκογενειακῆς ἔκει.

— Τὶ θέλουν πλέον στὸ χωριό; Χρήματα ἔχουν γιανά ζήσουν στὴν πόλι...

«Οταν δῶμας η ώραια κόρη της η Ντάνκα, ἔγεινε δεκαενή πέτων, καὶ η προξενήτριας ἀρχισαν νά πάνε καὶ νά ἔρχωνται, ἔνας κακὸς τύρος, τὸ πῆρε τὸ κορίτσι. Τὸ ώραιό της σῶμα, τὸ σκέπασεν ἡ κρύα γῆ, καὶ τὰ δάκρυα τῆς μάνας, πότισαν τὸν τάφο της. Η Σέγια - Λιούμπα σκεπάστηκε μὲ μάνα.

Τὰ ἄλλα τὰ παιδιά της δῶμας μεγαλώναν. Ο μεγαλείτερος ὁ Λάζας ήταν ἡ φωτογραφία τοῦ πατέρα του. Σανδός, κοντάς, στρογγυλοτερόστοικος. Στὴ ψυχὴ δῶμας δὲν ἔμοιαζε διόλου τοῦ πατέρα του. Δὲν ξανόταν δύος ἔκεινος νύχτα - μέρα στὰ χωράφια, οὗτε ἀπόφευγε τὸν κόσμο. Δὲν δύαπαγε τὴν ἔργασία. «Ηένερος νά πίνη καὶ νά καπνίζει, νά γλεντά καὶ νάγανο πρώτος στοὺς χοροὺς καὶ στὰ πανηγύρια.

— Η μητέρα του φόντιζε γιανά τὸ καροτζέλικο.

— Η δευτέρα κόρη της η Ζόρκα, ήταν ξανθή καὶ αὐτὴ καὶ στρογγυλοπόρσωπη, σᾶν τὸν πατέρα της, μᾶς στὴ ψυχὴ ἔμοιαζε τῆς μάνας της δότος καὶ στὸ σῶμα. Ψηλή καὶ λιγερή. Θά τη καλοπάντευε στὸκεπτο τὸν λάχιστον αὐτήν. Θά της δύινε πολιτή καὶ δῆλη χωρικό. Γιατρὸς η δικηγόρος.

Τ' ἄλλο παιδί ὁ Ράστκος, ἔνας ψηλός, νέος ἔγινε μὲ μαῦρα μά-

τια. Γιά αὐτὸν σίγουρα θὰ εὑρισκεν μιὰ καλὴ νύφη ἀπότην πόλη. Αξούνε διτι θέλουντε οἱ χωριανοί. Αὐτοὶ δὲν γεννηθῆκαν γιανά νάζονται. Τώρα τι θὰ πῦ οἱ Μπάρμπα-Βάσσας;

— Ας πῆ διτι τὸν ἀρέσει! «Ας ἀγοράσει νέα μυαλά, γιανά νά ἐννοῦση τὸν κόσμον. Χρήματα ἔχει...

— Άλλα καὶ τι τὰ πῦ οἱ Μπάρμπα-Βάσσας;

— Απὸ καφιδὸν αὐτὸν δὲν ήταν πάντα πάντας οἱ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ, παρὰ μόνον μπρὸς στοὺς ξένους. Η Σέγια-Λιούμπα, τὸν πῆρε τὸν ἀέρα καὶ δῆλη τὴν κυβέρνηση. «Οταν ήσαν ἀναμεταξύ τους, ήταν ὑποχρεωμένος νά σωπάνη, καὶ νά παραδέχεται τὶς γνῶμες τῆς γυναικός του καὶ τὰ γονίτσα. «Άλλωστε αὐτὴ είχε συμμάχους της καὶ βοηθούσης της καὶ δῆλα της τὰ παιδιά, δῆλα της τὰ παλληράρια.

— Ο πατέρας, λέγαν, εἶδει: Νά σπιτίουμε στὸν χωραφῶν τὶς λάστες σᾶν τὶς σκουλικαντέρες;

— Κ' ὁ μικρὸς διό τὸ Πάντας, πήγαινε ἀκόμα, μὲ τὸ μέρος τους. «Ενα παδάκι δεκατεσσάρων ἔτων, ἔναντι σᾶν τὸν μπαμπά του, καὶ ώραδι, είχε ἀντιχωρικὴ γνώμη καὶ αὐτὸν.

— Ο Μπάρμπα-Βάσσας, κύτταξε μὲ λύπη, δῆτε οὔτε ένα ἀπὸ τὰ παιδιά του δὲν είχε τὸν διάβολο καὶ ἐνλόγημένο χαρακτῆρα τῆς ἐργατικῆς τῆς μέλισσας. Καὶ δάκρυκε μὲ μανδρὸς καὶ ἀπελπιζότας τὸν διάβολο, ποὺ τὸν ἔδωκε τέτοια παιδιά, ἀπόκοκφτα, καὶ ἀνίκανα νά κρατήσουν τὴν περιουσία του, ποὺ είχε χύσει τὸν ίδρυτα μιᾶς ζωῆς δόλωληρης, τῆς ζωῆς του γιανά νά τὴν μαέψῃ καὶ λυτημένος πήγαινε στὸν καὶ παρηγοριδαντε...

— Ή ἐπιμονὴ τῆς γυναίκας του καὶ τῶν παιδιῶν του, τὸν μαλακώσαν σᾶν βαμβάκι καὶ ἀρχισε καὶ αὐτὸς νά λέπη «εια». «Ισως νά ἔχη δίκη η γυναίκα του καὶ μιὰ ποὺ ἔχουν χρήματα, ἀς σπουδάσουν τὰ παιδιά των. Ας γίνουν καλλίτεροι...

— Εμπρός, μωρὲ παιδιά, νά ζήσετε σᾶν ἀνθρωποι. Δόξα σοι διό θεός έχουνειρησές παφάδες. Κάμετε, παιδιά μου, δῆτε θέλετε καὶ μι' ἀκόμη' ἐμένα! «Έγω γέρασα πειά, κονδάστηκα καὶ δὲν ξέρω καὶ τὶ λέω! Σάν ημούν νέος τίτοπα δὲν ξαμάθα, τώρα ώλα μάθω σ' αὐτὴ τὴν ήλικία!.. «Έχει δίκη η μητέρα σας, αὐτή, παιδία μου, ν' ἀκούστε!...

— Σᾶν πέρασε λίγος καιρός ἀκόμη, η Σέγια - Λιούμπα, ἀρχισε νά ζητάγει μαρτρό για τὴ Ζόρκα. «Εστειλε παντοῦ προενήτρες, σ' δῆλην τὴν περιφέρεια, ποὺ πήνεται ἀνύπανδρος γιατρός δικηγόρος. Απὸ όλους δῶμας ἔπειρε τὴν ίδια τὴν διάπαντος:

— Δὲν ἀποφάσισε ἀκόμα για νά παντρευτῇ. Αργότερα ίσως ν' ἀποφασίσῃ.

— Η Σέγια - Λιούμπα κόντεψε νά λυσσαστα...

— Αύτοι οἱ πολίτες, μᾶς περιφρονῶν ἔμας τοὺς δὲν ἔχουμε τίποτα...

— Ετοι τῆς ἐρχόταν νά ξεχωστήσει κενατά δῆξε σακούλια, μὲ τὰ χυσταφλούριά, ποὺ είχαν χώσει μὲ τὸν ἄνορα της, σὲ εἴς διάφορα μέρη τοῦ κατωγοῦ της, νά τοὺς τὰ κουδουνίσῃ μέση στὴ μέση καὶ νά τοὺς εἰπῆ διτι καὶ οἱ χωρικοί ἔχουν περισσότερος παφάδες ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους. «Ἄχ, γιατί ὁ ἄνδρας της, νά μὴ είνε σᾶν τὸν Τσίτσια - Πάντα, δημιαρχὸς τοῦ χωριοῦ, νά ξεχουν σχέσεις καὶ αὐτὸι μὲ τὸν καλὸν κόσμο καὶ νά φιλοενοῦν στὸ σπίτι τους, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς ἔπιστμους διποντούς πάντα τὸ χωριό τους!

— Καὶ νά τώρα, γένες φασαρίες στὸ σπίτι. «Η Σέγια - Λιούμπα, ύποχεώνει τὸν Μπάρμπα - Βάσσα τὸ φτωχό, νά τνετεντε καὶ καλά γιοτές καὶ Κυριακές, νά πηγαίνει στὰ καφενεῖα καὶ νά μιλάτη μὲ τοὺς δασκάλους καὶ μὲ τὸν παπᾶ, γιανά μάθη πώς να κουβεντάξῃ καὶ πώς νά φέρνεται εὐγενικά, διπος δ Δήμαρχος δ Πάντας. Νά περιποιετε καὶ νά κερνά της χωρικούς, μητρα τὸν βγαλούν δημάρχο, καὶ αὐτὸν μὲ μέρα. Ο Βάσσας ἀντιστέκει...

— Μωρὴ γυναίκα, ἔγω δὲν ξέρω γράμματα πολλά... Ο Δήμαρχος δ Πάντας έρει περισσότερο ἀπὸ μένα.

— Καὶ είνε ἀνάγκη νά ξέρῃ γράμματα πολλά... Τότε γιατί



*Επεισε κάτω θερός!

ειν' ὁ Γραμματικός :

Προσπαθεῖ ὁ Μπάρμπα - Βάσσας νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ, ἀλλὰ οἱ κατινοὶ τῶν τοιγάρων τὸν πνίγαν στὸ καφενεῖο, τὰ νέα του ρούχα τοῦ σφίγγουν τὰ πλευρά, τὰ λουστρινένια του παπούτσια τοῦ κόρουν τὰ ποδάρια, δὲ αἰσθάνεται τὸν ἐαυτὸν του ἵκανον, νὰ πῇ οὔτε ἕνα λόγο μ' αἴτοις ποὺ κάθεται στὸ καφενεῖο καὶ ἡ «σλιβιούτσα» (ουάι ἀπὸ δαμάστηνο) τοῦ χαλάει τὸ στομάχι.

«Ηρθαν τέλος κ' ἡ προτασγαλάκικες ἡμέρες.

Κι' ἀκούστηκε στὸ χωρὶὸν ὅτι ὁ γυνὸς τοῦ Τσίτσα - Πάντα, ποὺ είχε τελεώσει τὸ γυμνάσιο στὴν Οίζιτσα καὶ τὸ «Μεγάλο Σχολεῖο» στὸ Βελιγράδι, καὶ σπουδάζει μηχανικὸς στὴν Βιέννη, ἐπρεπεῖτο στὸ χωρὶὸν τὸν φτάσαντο στὸ χωρὶὸν του, φέροντας δῆμαρο Πασχαλινά σὲ φιλοὺς καὶ σὲ δικούς.

«Ἡ Σέγια-Λιούμπα δὲν τὸν είχε σὲ τὸν πόπληγμη. Ἐπειδὴ ἀπονογεῖ πᾶς ἡταν μηχανικὸς, πὼς ἔκανε, δηλαδὴ, σχέδια γιὰ μεγάλα σπίτια καὶ γιὰ δρόσιους, τὸν φανταστῶντας καὶ λίγο γιὰ κτίστη κ' ὅπῃ γιὰ κύριο ποὺ νὰ σκεφτεῖ νὰ τοῦ δοσηῖ, τὴν κόρη της τὴν Ζόρα.

«Ἐπειτα είχε ἀκούσει πῶς ἔκανε μιὰ μεγάλη Εταιρεία στὴν Βιέννη, μὲ κεφάλαια μεγάλα καὶ τὸ ἑτανούσης δῦλο τὸ χωρὶὸν.

— «Ενας Σέρβος χωρικὸς νὰ κάνη μιὰ Βιέννη ἄνω-κάτω, είνε κάτι τι!

«Ἐπειτα διμως μαθεύτηκε πῶς ἡ «ἔταιρεία» είχε κάμει «φαλιμέντο» καὶ πὼς τὸ γυνὸ τοῦ Τσίτσα-Πάντα τὸν βάλλαν φυλακή. Τὸ χωρὶὸν τότε ἀρχισε νὰ τὸν δικαιολογῆ.

— Ξέρουν τι κάνουν οι πονηροὶ οἱ Σέρβοι (Γερμανοί), βάζουν σὲ τέτοιες έταιρείες πάντα πρόσδοτο ἔνα Σέρβο, γιὰ νὰ πηγαίνῃ ἐκεῖνος φυλακήν.

Μὰ τὶς παραμονές τοῦ Πάσχα, ἔλαβε δὲ Δήμαρχος μιὰ ἐπιστολὴ, διτὶ ὁ γυνὸς του ἀποφυλακίσθηκε καὶ τὸ Πάσχα ἐφύπασε καλοντυμένος καὶ κομψός δὲ Στάνκος.

Ο φτωχὸς πατέρας ἔβαψε τὸ κόκκινο αὐγὸν μὲ τὰ πικρά του δάκρυα.

Κύτταξε τὸ παιδί του. Τὸ πρόσωπό του χαλασμένο, τὰ ματιά του βαθύτεραν, σκυψμένο, γερασμένο ἀπ' τὴν φυλακή. Ό κόρως σιωπούσε καὶ περίμενε. Καὶ δι, τι περίμενε ν' ἀκούσῃ, τ' ἀκούσε. Γκρίνες καὶ κακὸ στὸ σπίτι τοῦ Δημάρχου. Τὸ παιδί ἀπέμενε νὰ πονλήσῃ ὁ πατέρας, τὴν περιουσία του, γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ τὴ δουλειά του. Ό πατέρας ούτε νὰ τ' ἀκούσῃ ήθελε.

— «Ἔχω κι' ἀλλα παιδιά, τοῦ ἔλεβε, δὲν θὰ τ' ἀφίσω στοὺς δόρμους !

Ο Τσίτσα-Πάντας ἐπὶ τέλους, διώχνει τὸ παιδί ἀπὸ τὸ σπίτι του. Εκείνο πάιε σὲ μιὰ θειά του, τῆς μητέρας του ἀδελφῆ. Οι χωρικοὶ τὸν βλέπαν νὰ γυρίζει ἀρρεγος στὸ χωρὶὸν, σκεπτικὸς καὶ συλλογισμένος. Άλλοι τὸν περιγέλοιν καὶ ἀλλοι τὸν λυποῦνται.

Η Σέγια-Λιούμπα διμως τὸν προσέχει. Βλέπει στὶς κύριος, ποὺ καλά ντυμένος, μὲ μαλακά τὰ χέρια του, ἀσπρα καὶ περιποιημένα. Δὲν φαίνεται σᾶν χωριάτικη. Καὶ ἡ Λιούμπα σκέπτεται :

— Γιὰ στάσου ! Μήπως είνε ὁ γαμπρός ποὺ θέλουμε ; Τι ἔχει ; Χρήματα θέλει. Ή Ζόρκα θὰ τοῦ φέρῃ χρήματα καὶ θὰ πάνε δλοι τότε στὴ Βιέννη. Μιὰ καλὴ προξενίτα λοιπούν κι' ὅλα τέλειωσαν...

Άλλα ὁ Μπάρμπα-Βάσσας ; Θὰ δώσῃ τὰ χρήματα του καὶ τὴν κόρη του, σ' ἓνα χαμένο κοριμ', σ' ἓνα τρελλὸ κεφάλι ;

— «Ολα κι' ὅλα, μωρή γυναίκα, αὐτὸ δὲν γίνεται ποτέ !

Φωνές, κακοὶ καὶ γκρίνες τώρα καὶ στοῦ γέρω-Βάσσα τὸ σπίτι.

— Δὲν θὰ μὲ διευθύνη ἡ παντόφλα σου, γυναίκα, τῆς φωνάζεις ὁ γέρω-Βάσσας.

Ἐπαναστάτησε ὁ Βάσσας καὶ θυμίζει στὴ γυναίκα του τὸν παλιὸν νεανικοὺς των χρόνων. Μά ἐπιμένουνε καὶ τὰ παιδιά. Πιάνουνται μαζὶ του καὶ τοῦ σπάζουν τὸ κεφάλι. Πέφτει κάτω ἔσοδος. Πασχαλίνες ἡμέρες τέλος, φεύγει κι' αὐτὸς γιὰ τοὺς ἄγρους. Έκει είνε ή ἀνάστασις, ἐκει είνε οι φίλοι του, ἐκει η παρεγγορά του, ή ἔργασια.

— Στάχητη νὰ γείνουν δλοι τους, κι' ἀς τοὺς σύρουνε γυμνοὺς οἱ λύκοι ! ..

Σᾶν ἐσπάσε διμως τοῦ Βάσσα τὸ κεφάλι, ἔκλεισε καὶ τὸ στόμα του.

Ἐν τῷ μεταξὺ η προξενήτρα ἔκανόντες τὸ ζήτημα. Ό Στάνκος δεχόταν νὰ νυμφευθῇ τὴν Ζόρκα, ηδελε διμως πενήντα χιλιάδες «δηγάρια», γιὰ προϊκά καὶ τὰ μιστὸ πρὸ τῆς παντρείας, γιὰ ν' ἀνοικτὴ γράφειν μηχανικὸν στὸ Βελιγράδι. Καὶ δὲ γάμος νὰ γίνῃ στὸν στερεοποιηθὲν οικονομικῶς, γιὰ νὰ μὴν πῃ ὁ κόσμος «ὅτι παντεύεται γιὰ χρήματα».

Γίνονται κι' οἱ ἀρραβώνες. Ό Στάνκος είνε μαλακός. «Ηρθε καὶ ὥρα γιὰ νὰ μετρηθῇ τοῦ μισθὸ τὸ χρῆμα.» Η Ζόρκα η ἴδια ἀρχίζει νὰ διστάξῃ. Γιατὶ νὰ μὴ γείνῃ ἀμέσως καὶ δὲ γάμος. «Αν δὲ ἀρραβωνιαστικὸς της τὴν ξεχάσει τὴ Ζόρκα θεκεῖ στὰ ξένα,» Αν ωτοῦντος τὸν πατέρα της ; Άλλα ὁ Μπάρμπα-Βάσσας, ούτε λογαριάζεται πειτε. Τὸ οικογενειακό συμβύλιο γίνεται μεταξὺ της Κυρά - Λιούμπας καὶ τῶν παιδιῶν της. «Έχουν καὶ τὰ παιδιά μερικές ὑποψίες, μὰ ἐπεμβαίνεις η Λιούμπα καὶ τοὺς ἡσυχάζεις.

— Θὰ πάρῃ καὶ ὁ Ράτκος στὸ Βελιγράδι καὶ θὰ ξέρουμε τὶ γίνεται. Θὰ ἐπιβλέπῃ τὸν ἀρραβωνιαστικό.

Αὐτὸ τὸ ἐδέχθηκε καὶ ὁ Στάνκος σᾶν τοῦ τὸ προτείνανε, ἐσκό πενει νὰ τοὺς τὸ κρότεινε καὶ ὁ ὄδιος. «Ἐχει ἀνάγκη ἀπὸ προσωπικὸ εἰς τὸ γραφεῖο του. Κι' ἔτσι μετά τὸ Πάσχα Στάνκος, Ράτκος, καὶ ἡ εῖκος πέντε χιλιάδες ἔφυγαν γιὰ τὸ Βελιγράδι.

«Εμειναν στὸ πειδὲ καλὸ ξενοδοχεῖο κι' ὁ Στάνκος δίδοντας στὸ Ράτκο τὸ ζητάσιο, τοῦ θέμεις μερικά ἀπὸ τὰ καλὰ τὰ κέντρα, γιὰ νὰ περνάῃ τὶς ἡμέρες του, καὶ τοῦ είπε νὰ ξοδεύῃ σσα θέλει, γιατὶ σὲ λίγο καιρὸ θά βγάζουν χρήμα ἀφθονο.

— «Ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ νὰ βρῶ γραφεῖο, είπε, καὶ νὰ κανονίσω τὰ τῆς ἐργασίας μου. «Ἐχω τρεξίματα πολλὰ καὶ μὴν κουράζεις μαζὶ μου. Ιστος νὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ πάω κι' ὡς τὴν Νίσσα. Εάν άπουσάσται καὶ καμπάνια βραβεύει, μὴν στενοχωρεθῆ !

Ποὺ νὰ στενοχωρεθῇ ὁ Ράτκος, σι μιὰ πόλι σαν τὸ Βελιγράδι, μὲ τὰ ἔπατο δηγάρια στὴν τοστή του ; Βρεθῆκαν καὶ οἱ φίλοι νὰ τὸν διδηγήσουν στον πατούσιο, σὲ δλεῖς τὶς διασκεδάσεις. Ποὺ νὰ τὸν ζητῇ τώρα τὸν Στάνκο καὶ τὶ τὸν χρειάζεται ; Καλὸ κρεββάτι στὸ ξενοδοχεῖο, καλὸ φαῖ στὸ ξτιατόδιο. Θεέ μου ! εὐλογημένο τὸν νομό μου, καὶ δοξάζουμε τὴν Πασχαλιά, ποὺ έφερε τὸν Στάνκο στὸ χωριό μας. Μᾶς ανέτει τὰ μάτια ... Ποτὲ νὰ μήντελεις ἡ ζωή αὐτῆ !

Πέρασαν ετσι λίγες μέρες, τὰ ἔπατο δηγάρια ἐσώθηκαν. Τοῦ είχαν μάνες μόνον πέντε. «Ο Στάνκος δὲν φαινόταν, γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ ἄλλα. Άντι τοῦ Στάνκου ήρθε δὲ ξενοδόχος :

— Παϊδί μου, που είνε ἐκείνος δι κύριος που ηρθατε μαζί ;

— Σὲ κανένα. Υπουργεῖον. Ποῦ νέω γάρ !

— Καλὰ ἀλλὰ ποὺ διαυτερεύει ; Μοῦ είπε νὰ τοῦ κρατήσω δυὸ κρεββάτια καὶ αὐτὸς δὲν πατάει. Τὸ μπαυόλο τίνος είνε ;

— Δικό του.

— Καλὰ ἀλλὰ δι βρομάδα πέρασε καὶ πρέπει νὰ πληρωθῇση ;

— Αὐτός.

— Νὰ τοῦ πῆγε νὰ ἔλθῃ σήμερα νὰ πληρώσῃ δίχως ἄλλο.

— Καὶ ποὺ νὰ τὸν βρῶ ; Δὲν ξέρω ποῦ πηγαίνει !

— Στὸ δρόμο δὲν τὸν συναντήσεις ;

— Δὲν είνες ένας δρόμος μονάχα στὸ Βελιγράδι νὰ συναντηθούμενος ;

— Καλά. Πόσες ἡμέρες ἔχεις νὰ τὸν δῆς ;

— Τότε δὲ Ράτκος θυμητήκει, δὲν τοῦ δῆς. Ο Ξενοδόχος ωρτησε τὴν ιστορία.

— Σᾶς ἔκαψε, είπε τοῦ μικροῦ, αὐτὸς θὰ ξηράψῃ τῷ πάτη της Σερβία !

— Εβαλε τὸν μικρὸ καὶ ἔγραψε στὸ σπίτι του. Ποὺ διμως ἡ Λιούμπα λάβει τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ράτκον, ἐιχε λάβει μιὰ ἐπιστολή, μὲ γαλλικά γραμματόσημα ποὺ τῆς ἔλεγε μὲ λίγα λόγια :

— «Ἐαν κανεὶς βρίσκεται σ' ἀνάγκη, δὲν φοντίζεις νὰ ἔξετάει μὲν ἡ πρόσεχει τοῦ Ελεύθερου ή δρι. Εἰσθε ἐλεύθεροι νὰ κρίνετε δῶπως θέλετε τὸ πράγμα. Άλλα ἐκείνος ποὺ σὰς πῆρε καὶ τὸ θεωρεῖς διάνεισιν καὶ θὰ σάς δέσμος εἶναι τὸ ζητεῖσθαι : Καὶ μὲ τόκους θάμα τοῦ τὸ ζητεῖσθαι :

— Περιστέψῃς τοῦ πάτη καὶ σύνισται : Τοῦ πάτη καὶ τὸ πάτη καὶ τὸ ζητεῖσθαι :

— Α τὸν ἄθλιο ! Ποιὸς τὸ πίστευε αὐτὸ ;

— Ο Μπάρμπα-Βάσσας, ποτὲ βάθος είλεν εὐχαριστηθεῖ. Ή πληγὴν κεφαλιοῦ του, ποτὲ τὰ παιδιά του τὴν τήνησε στὸ σπίτι, αἰμάτενες αἴρομα. «Ἐστειλεν διμως, στὸ Βελιγράδι χρήματα καὶ γύρισεν στὸ Ράτκος. Τώρα μὲν ἀλλή κίνησης ἀρχίσει στὸ σπίτι. Ή Λιούμπα είλε ντροπασθεῖ. Ο γινός της δὲ Λάζος τὴν κατηγορούσεις γιὰ τὴ μεγάλη της τὴν ἐπιτολαίσητα. Δὲν τῆς έμενε. παρὰ δὲ Ράτκος. Γιατὶ τοῦτο μόλις ήρθε, τὸν πῆρε χωριστά :

— Νὰ μη μὲ περιφρονήσης καὶ σύνισται σὲ πρότιστα, ἀλλὰ αὐτὸι δὲν μὲ καταλαβαίνουν !

— Καλώς τὸν ἀφέντη, τὸν πρωτευούσιον τοῦ δεσποτούντα, ποὺ μάς έφερες, ποὺ θὰ τὴ βάλουμε, ἀγά μου !

Τότε ἀφορεῖς κι' δι Μπάρμπα-Βάσσας τὸ τουφέκι του καὶ μπήκε μέσα φοβερός :

— Κάτω η τυραννία τῆς παντόφλας !

Κατέρρεες ἀπ' δλεῖς τὶς μεριές τὸ καθεστώς τῆς Λιούμπας ! Πᾶνε πλέον τὰ μεγαλομανῆ τοῦ διένειας καὶ τὸ κοινωνικό τὸ μεγαλεῖο. Επελλήκαν όπως τὰ χρυσόχορατα καὶ τ' αὐγὰ τῆς Πασχαλιᾶς.

Ο Μπάρμπα-Βάσσας βασαλεύει πειά στὸ σπίτι. Λεφτά ἔχει ἀκόμα. «Ἄς είνε καλὰ η σακκοῦλες μὲ τὰ δηγάρια ποὺ είνε κρυμμένες καὶ χωμένες στὸ κατώγη. Ο Ράτκος δὲν θέλει πειά ντεντού μ' ἔντιμη καὶ πλουσία πολλὰ πόλι. Καλὴ είνε κι' η χωριάτισσα. Καὶ η Ζόρκα θὰ πάρῃ ἔνα τίμια χωρικό, ἔνα τῆς γῆς έργατη. Η γῆ είνε η ἀληθεία. Αντὴ είνε η δικαιούσαν ! Απ' αὐτὴ μέσα ἀνεστήθη ο Χιστός. Αντὴ είνε η μάντι της έργασιας.

Κι' ὁ γέρω-Βάσσας θὰ δώσῃ στοὺς γυνιούς του, τὸν Λάζαν, Ράτκον, Πάνταν, ἐργατικές γυναικες τῶν χωριῶν.

Αὐτὲς θὰ είνε τῆς γῆς η μυροφόρες, ποὺ δ' ἀναστήσουν τὴν παραγωγὴ καὶ θὰ δώσουν τὴ ζωὴ στὸν κόσμο ... Τε-Ντάλλιος

